

neppe være egnet til at sætte Partiskel. Der er heldigvis Tegn paa, at vi her i Landet gennemgaaende — der er naturligvis Undtagelser — ere naaede til at kunne se noget mere objektivt paa hele Toldspørgsmaalet end tidligere. Den højtrædede Finansministers egen Tale var et Udslag heraf. De gamle Teorier, at en Beskyttelsestilhænger og en Højremand ere en nøje forbunden Ting og en Frihandelsmand og Venstreman en anden, er neppe i saa høj Kurs, som de have været. Jeg vil haabe, at man vil kunne se nøgternt paa Beskyttelsesspørgsmaalet, og at de rent teoretiske Beskyttelses- og Frihandels-teorier maa kunne trænges i Baggrunden.

Der er selvfølgelig et andet Punkt, der ogsaa kan spille ind paa den almindelige Politik; det er Spørgsmaalet om Kompensation. Jeg er langt fra nogen Modstander af en Forhøjelse af Arveafgiften, en Afgift, der vel nærmest maa betragtes som en opsparet Formueskat, men jeg føler mig unægtelig mere tiltalt af den forrige Finansministers Standpunkt, naar han som den erfarne og forsigtige Finansmand, han var, hævdede Princippet om den i sig selv hvilende Toldlov. Grunden hertil er ikke mindst den, at jeg mener, at vi maa komme til at staa over for et stort, omfattende, socialt Arbejde, og at dette ikke vil kunne gennemføres, naar man først paa de forskellige Omraader har udtømt Skatteilderne. En Indkomst- og Formueskat er allerede tagen i Brug; den er ganske vist ret moderat, men man bør ogsaa under normale Forhold vogte sig for at anspænde den forstærkt. Og efterhaanden som Kommissionerne, Ædrueligheds- og Folkeforskringskommissionerne, afgive deres Resultater, ville vi sikkert og forhaabentlig komme til at staa over for store, sociale Opgaver, et stort, socialt Reformarbejde, der bringer Danmark allerforrest i Rækken, som det kan og bør ske. Det vil ikke blot koste Penge, men ogsaa kræve en Samvirken mellem de Elementer, der paa dette som paa andre Omraader ikke ville have, at Udviklingen skal gaa i socialistisk Retning.

Jeg skal nu ikke ved denne Lejlighed — jeg har hidtil undgaaet det — komme dybt ind paa Socialdemokratiets Stilling i dansk Politik, men jeg maa dog pege paa, at det vilde være heldigt, om man efterhaanden kunde naa til at faa en noget klarere Besked om, hvad det danske Socialdemokrati egentlig er for noget, om det er et virkeligt socialdemokratisk Parti, eller det er i Færd med at udvikle sig til et

radikalt, borgerligt Parti. Fra socialdemokratisk Side angriber man jo — ikke altid uden Grund — Reformpartiet for dets uklare Stilling, men Uklarheden præger ikke mindst Socialdemokratiet selv. Naa, dette faar være, som det vil, der bliver jo nok Anledning til senere at komme ind paa dette Spørgsmaal. Men hvorledes det end forholder sig, ligger der i selve Socialdemokratiets Vækst et yderligere Argument for en Samlingspolitik som den, jeg har tilladt mig at gøre mig til Talsmand for og søgt at optrække nogle Linier for. Det er ikke en Kamp mellem de saakaldte besiddende og besiddelsesløse, det drejer sig om. I sig selv vil en saadan være ganske umulig, fordi Grænsen mellem to saadanne Klasser ikke en Gang rent økonomisk vil kunne drages, og fordi Besiddelsesbegrebet politisk set spænder over mange andre Felter end det rent materielle. Det maa overhovedet være ethvert fornuftigt politisk Partis Opgave at søge at hæve de flest mulige op til Besiddelse paa de flest mulige Omraader, og her maa de finde hverandre, som se nogenlunde ens paa de nationale Opgaver og paa Personlighedens Ret og Pligt, saaledes, at den enkeltes Ansvarfølelse ikke svækkes gennem Samfundets Foranstaltninger, og Samfundets Udvikling ikke tager Grunden bort fra Individualiteten og det personlige Initiativ Udfoldelse. Jeg ved mig da i Overensstemmelse med talrige Vælgere Landet over, naar jeg hævder en Samlingspolitiks Nødvendighed. Det Offer, den kræver af den enkelte, nemlig Frigørelse fra Fortidens teoretiske politiske Dogmer og snærende Partibaand, vil kun være for ringe at regne mod, hvad der kan opnaas ved i Overensstemmelse med de faktiske Forhold og i Pagt med Tidens Krav at støtte Bestræbelser henimod et frisindet, nationalt Fremskridtsparti, der kan tage Ledelsen af dansk Politik i sin Haand og føre Danmark fremad.

Jeg skal til Slut sige et Par Ord om de stillede Forslag til Beslutning, og naar jeg skal gøre det, forekommer det mig, at det af det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) stillede Forslag vel indeholder rimelige Forbehold, men jeg kan ikke se, at det har været nødvendigt at give disse Forbehold et saa udtrykkeligt Udtryk, som Tilfældet har været. Hvad det fra Reformpartiet fremsatte Forslag angaar, saa kunde jeg selvfølgelig ligesom alle andre gøre det til Genstand for adskillig Fortolkning; det er vel ikke Hensigten, at man derigennem skal udtale sig om, hvorvidt man finder de